

جهانی شدن و روابط بین الملل

حسین امیدوار

عضو هیأت علمی دانشگاه

میرعلیرضا دریابیگی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

۱۳۹۰

انتشارات افراز

دفتر مرکزی و فروش: فلسطین جنوبی، خیابان وحید نظری، پلاک ۱، واحد ۵
تلفکس: ۶۶۴۰۱۵۸۵ و ۶۶۹۷۷۱۶۶

وبسایت و فروشگاه اینترنتی: www.afrazbook.com
E-mail: info@afrazbook.com

جهانی شدن و روابط بین الملل

حسین امیدوار / میرعلیرضا دریابیگی

نوبت چاپ: اول، تابستان ۱۳۹۰

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

طراح جلد و صفحه‌آرا: سحر تقوی

ویراستار: میرحسین دریابیگی

لیتوگرافی و چاپ:

قیمت: ۸۶۰۰ تومان

تمام حقوق این اثر برای انتشارات افراز محفوظ است.

هیچ بخشی از این کتاب، بدون اجازه‌ی مکتوب، قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ

شکلی، از جمله چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیک، فیلم، نمایش و صدا نیست.

این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.

سرشناسه	: امدوار، حسین، ۱۳۳۶-
عنوان و پدیدآور	: جهانی شدن و روابط بین الملل؛ حسین امدوار، میرعلیرضا دریاییگی
مشخصات نشر	: تهران: افراز، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۳۲۱ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۴۴۳-۵۹-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: جهانی شدن
موضوع	: جهانی شدن-- جنبه های سیاسی
موضوع	: روابط بین المللی
شناسه افزوده	: دریاییگی، میرعلیرضا، ۱۳۵۶-
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ج ۹۷۷ الف/۱۸۱ Z۱۳۱۸]
رده بندی دیویی	: ۳۳۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۳۵۶۵۰۶

فهرست

۱۷ پیشگفتار

صل نخست:

۲۱ جهانی شدن و نظریه‌ها

۲۹ ۱-۱. جهانی شدن در گذشته‌ها

۳۳ ۱-۲. دلایل جهانی شدن

۳۳ ۱-۲-۱. گسترش بازارهای جهانی

۳۴ ۱-۲-۲. فروپاشی سیستم شوروی

۳۵ ۱-۲-۳. شرکت‌های چند ملیتی

۳۷ ۱-۲-۴. انقلاب در تکنولوژی اطلاعات، ارتباطات و حمل و نقل

۳۹ ۱-۲-۵. جهانی شدن مسائل زیست محیطی

۴۱ ۱-۲-۶. جهانی شدن اقتصاد

۴۵ ۱-۲-۶-۱. انتقادی به جهانی شدن اقتصاد

۴۷ ۱-۲-۶-۲. نتایج عمومی جهانی شدن اقتصاد

۴۹ ۱-۲-۷. مدار جهانی شدن سیاست

- ۵۰ ۱-۲-۷-۱. بازیگران جدید صحنه‌ی بین‌المللی
- ۵۱ ۱-۲-۷-۲. توسعه‌ی تکنولوژیک
- ۵۱ ۱-۲-۷-۳. عصر پایان ایدئولوژی
- ۵۱ ۱-۲-۷-۴. موفقیت پیمان‌های منطقه‌ای
- ۵۲ ۱-۲-۸. جهانی‌شدن فرهنگ
- ۵۶ ۱-۳. تفسیرهای جهانی‌شدن
- ۵۶ ۱-۳-۱. رئالیسم
- ۵۸ ۱-۳-۱-۱. گذر از رئالیسم
- ۵۹ ۱-۳-۲. ایده‌آلیسم
- ۵۹ ۱-۳-۳. نظریه‌ی لیبرالیستی
- ۶۱ ۱-۳-۳-۱. انتقاد از لیبرالیسم
- ۶۲ ۱-۳-۳-۲. انترناسیونالیسم لیبرال
- ۶۲ ۱-۳-۳-۳. سازمان و نهادهای لیبرال
- ۶۳ ۱-۳-۴. نظریه‌ی مارکسیستی
- ۶۵ ۱-۳-۵. رفتارگرایان و جهانی‌شدن
- ۶۷ ۱-۳-۶. نظریه‌های فرا رفتارگرایانه
- ۶۹ ۱-۴. نظریه‌ی نظام‌های جهانی
- ۷۳ ۱-۴-۱. آیا جهانی‌شدن، امریکایی‌شدن است؟
- ۷۸ ۱-۴-۲. فوکویاما و نظریه‌ی پایان تاریخ
- ۷۹ ۱-۴-۳. نظریه‌ی فوکویاما
- ۸۳ ۱-۵. نظریه‌ها و رویکردهای جهانی‌شدن
- ۸۷ ۱-۵-۱. رویکرد محافظه‌کارانه
- ۸۹ ۱-۵-۲. رویکرد لیبرالی

۹۰ ۱-۵-۳. رویکرد رادیکالی

فصل دوم:

۹۵ نظام بین‌المللی در سیر دگرگونی‌ها

۹۸ ۲-۱. تعریف روابط بین‌الملل

۹۹ ۲-۱-۱. امنیت قدرتمندانه‌ی امپریالیسم

۱۰۲ ۲-۲. دولت از دیدگاه حقوقی

۱۰۲ ۲-۲-۱. جمعیت دائمی

۱۰۳ ۲-۲-۲. قلمرو یا سرزمین

۱۰۳ ۲-۲-۳. حاکمیت

۱۰۵ ۲-۳. روابط بین‌الملل و بازیگران آن

۱۰۵ ۲-۳-۱. دولت‌ها

۱۰۶ ۲-۳-۲. سازمان‌های بین‌المللی

۱۰۷ ۲-۳-۳. تعداد بازیگران در صحنه‌ی روابط بین‌الملل

۱۰۸ ۲-۴. روند نظریه‌پردازی در روابط بین‌الملل

۱۰۹ ۲-۴-۱. تعریفی بر نظریه

۱۱۱ ۲-۵. مکتب‌های روابط بین‌الملل

۱۱۱ ۲-۵-۱. ایده‌آلیسم

۱۱۳ ۲-۵-۲. رئالیسم

۱۱۵ ۲-۵-۳. رفتارگرایی

فصل سوم:

۱۱۹ تأثیرات جهانی‌شدن

- ۳-۱. تأملی در جهانی‌شدن اقتصاد ۱۲۱
- ۳-۱-۱. شاخص‌های جهانی‌شدن اقتصاد ۱۲۱
- ۳-۱-۱-۱. گسترش تجارت بین‌المللی ۱۲۳
- ۳-۱-۱-۲. جهانی‌شدن بازارهای ملی ۱۲۴
- ۳-۱-۱-۳. گسترش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی ۱۲۶
- ۳-۱-۱-۴. ایجاد تقسیم کار بین‌المللی جدید ۱۲۷
- ۳-۱-۱-۵. افزایش نابرابری‌ها ۱۲۹
- ۳-۱-۲. سازمان تجارت جهانی (WTO): ۱۳۰
- ۳-۱-۲-۱. اهداف سازمان تجارت جهانی ۱۳۳
- ۳-۱-۲-۱-۱. آزادسازی تجارت خارجی ۱۳۴
- ۳-۱-۲-۱-۲. آزادسازی نرخ کالاها و خدمات ۱۳۵
- ۳-۱-۲-۱-۳. آزادسازی نرخ ارز و بهره ۱۳۶
- ۳-۱-۲-۱-۴. لغو انحصارات دولتی و خصوصی ۱۳۷
- ۳-۱-۲-۱-۵. جریان آزاد اطلاعات ۱۳۸
- ۳-۱-۲-۱-۶. تخصیص بهینه‌ی منابع ۱۳۹
- ۳-۱-۲-۲. به‌وسیله‌ی بازار ۱۳۹
- ۳-۲. تئوری‌های کلان‌سیستمی در روابط بین‌الملل ۱۴۰
- ۳-۲-۱. تئوری موازنه‌ی قدرت ۱۴۰
- ۳-۲-۱-۱. اصول تئوری موازنه‌ی قدرت ۱۴۱
- ۳-۲-۱-۱-۱. تقویت توان جنگی برای مذاکره، ۱۴۱
- نه جنگیدن ۱۴۲

۲-۱-۲-۳. استفاده از جنگ به منظور

تأمین منافع ملی ۱۴۲

۲-۱-۲-۳. ادامه‌ی جنگ تا حد تسلیم دشمن،

نه نابودی آن ۱۴۳

۴-۱-۲-۳. مخالفت با برتری اعضاء ۱۴۳

۵-۱-۲-۳. مخالفت با عضویت اعضاء

در سازمان‌های فوق ملی ۱۴۳

۶-۱-۲-۳. همکاری با دشمن شکست‌خورده ۱۴۳

۲-۲-۲. تئوری مورتون کاپلان ۱۴۴

۱-۲-۲-۳. مدل نظام موازنه‌ی قدرت ۱۴۴

۲-۲-۲-۳. مدل دو قطبی منعطف ۱۴۴

۳-۲-۲-۳. مدل نظام دو قطبی متصل ۱۴۷

۴-۲-۲-۳. نظام عالم‌گیر ۱۴۷

۵-۲-۲-۳. نظام سلسله‌مراتبی ۱۴۸

۶-۲-۲-۳. نظام بین‌المللی با توان و توی واحدها ۱۴۹

۳-۳. امپریالیسم و تئوری‌های آن ۱۵۰

۱-۳-۳. تبیین اقتصادی امپریالیسم ۱۵۰

۲-۳-۳. تبیین زیست‌شناختی از امپریالیسم ۱۵۱

۳-۳-۳. تبیین ایدئولوژیک امپریالیسم ۱۵۱

۴-۳. جامعه‌ی ملل ۱۵۲

۱-۴-۳. عضویت در جامعه‌ی ملل ۱۵۳

۵-۳. سازمان ملل متحد ۱۵۵

۱-۵-۳. شکل‌گیری ۱۵۵

۱۵۶	۳-۵-۲. اصول و اهداف سازمان ملل
۱۵۷	۳-۵-۳. تغییر ساختار سازمان ملل
۱۵۸	۳-۵-۴. قطعنامه‌ی اتحاد برای صلح
۱۵۹	۳-۵-۵. تحول نقش دبیرکل در سازمان ملل متحد
۱۶۱	۳-۶. نظم نوین جهانی
۱۶۴	۳-۶-۱. ویژگی‌های نظم نوین جهانی
۱۶۴	۳-۶-۱-۱. ارزش‌ها و منافع ملی امریکا
۱۶۴	۳-۶-۱-۲. مداخله‌گرایی
۱۶۵	۳-۶-۱-۳. توسعه‌ی همکاری
	۳-۶-۱-۴. واگذاری مسئولیت بیشتر
۱۶۵	به سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای
۱۶۶	۳-۶-۲. الگوهای ساختاری نظم نوین جهانی
۱۶۶	۳-۶-۲-۱. الگوی موازنه‌ی قدرت
۱۶۶	۳-۶-۲-۲. الگوی نظام تک‌قطبی
۱۶۶	۳-۶-۲-۳. الگوی نظام تک‌قطبی ائتلافی
۱۶۷	۳-۶-۲-۴. الگوی نظام سه قطبی
۱۶۷	۳-۶-۲-۵. الگوی نظام چند قطبی

فصل چهارم:

۱۶۹	تحلیلی کاربردی بر کلان‌بنیادهای زیرساختی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
۱۷۳	۴-۱. نظریه‌هایی در مورد انقلاب اسلامی ایران
۱۷۴	۴-۲. استراتژی در سیاست خارجی
۱۷۶	۴-۳. هدف‌های سیاست خارجی

- ۴-۳-۱. هدف‌های استراتژیک ۱۷۶
- ۴-۳-۱-۱. استراتژی‌ها در سیاست خارجی ۱۷۷
- ۴-۳-۱-۱-۱. استراتژی‌های میان‌مدت ۱۷۸
- ۴-۳-۱-۱-۱-۱. استراتژی بی‌طرفی ۱۷۸
- ۴-۳-۱-۱-۱-۲. استراتژی عدم تعهد ۱۷۹
- ۴-۳-۱-۱-۱-۳. استراتژی تعهد و اتحاد .. ۱۷۹
- ۴-۳-۱-۱-۱-۴. استراتژی انزو واطلبی ۱۸۰
- ۴-۳-۲. هدف‌های تاکتیکی ۱۸۰
- ۴-۳-۲-۱. اهداف اعلانی و اهداف اعمالی ۱۸۱
- ۴-۳-۲-۲. اهداف محیطی و اهداف تملکی ۱۸۱
- ۴-۳-۲-۳. هدف‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت، بلندمدت ۱۸۲
- ۴-۳-۲-۴. هدف‌های سازگار و ناسازگار ۱۸۳
- ۴-۳-۲-۵. اهداف مستقیم ملی و اهداف غیرمستقیم ملی ۱۸۳
- ۴-۳-۳. منافع و امنیت ملی ۱۸۴
- ۴-۳-۴. عناصر تشکیل‌دهنده‌ی قدرت ملی در سیاست خارجی ۱۸۵
- ۴-۳-۴-۱. ایدئولوژی ۱۸۶
- ۴-۳-۴-۲. عامل اقتصادی ۱۸۷
- ۴-۳-۴-۳. عامل نظامی ۱۸۸
- ۴-۳-۴-۴. عامل جغرافیایی ۱۸۹
- ۴-۳-۴-۵. جمعیت ۱۹۰
- ۴-۳-۴-۶. هیأت دیپلماتیک ۱۹۱
- ۴-۴. اصول و مبانی حاکم بر سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ۱۹۲
- ۴-۴-۱. تلاش در جهت تشکیل امت واحد جهانی ۱۹۳

- ۴-۴-۲. حمایت از مستضعفین در مقابل مستکبرین ۱۹۴
- ۴-۴-۳. حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور ۱۹۴
- ۴-۴-۴. نفی سلطه در سیاست خارجی ۱۹۵
- ۴-۴-۵. اعتقاد به جدایی ناپذیری دین و سیاست ۱۹۵
- ۴-۴-۶. تداوم انقلاب اسلامی در خارج ۱۹۶
- ۴-۵. سازمان‌های تنظیم‌کننده‌ی سیاست خارجی ۱۹۶
- ۴-۵-۱. نهاد رهبری ۱۹۷
- ۴-۵-۲. قوه‌ی مجریه ۱۹۸
- ۴-۵-۳. قوه‌ی مقننه ۱۹۸
- ۴-۵-۴. شورای نگهبان ۲۰۰
- ۴-۵-۵. شورای عالی امنیت ملی ۲۰۰
- ۴-۶. سیاست خارجی ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی در دولت موقت ۲۰۲
- ۴-۶-۱. اسلام یا ایران به‌عنوان هدف غایی ۲۰۲
- ۴-۶-۲. صدور انقلاب ۲۰۳
- ۴-۶-۳. برخورد با نهضت آزادی‌بخش ۲۰۳
- ۴-۶-۴. عدم اعتقاد به مبارزه با امپریالیسم به‌موالات مبارزه با استبداد ۲۰۳
- ۴-۶-۵. اصل نه شرقی، نه غربی ۲۰۴
- ۴-۶-۶. سیاست امنیتی ملی و دفاعی ۲۰۴
- ۴-۶-۷. برخورد با نظام جهانی ۲۰۴
- ۴-۷. جایگاه تفکر حمایت از فلسطین در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۵
- ۴-۷-۱. نام‌شروع بودن موجودیت رژیم صهیونیستی ۲۰۹
- ۴-۷-۲. تأکید بر اصل حق تعیین سرنوشت خود ۲۰۹
- ۴-۷-۳. تأکید بر حق بازگشت به سرزمین خود ۲۰۹

- ۴-۷-۴. ضرورت مقابله‌ی مسلحانه در برابر فلسطین ۲۱۰
- ۴-۷-۵. رد سیاست‌های توسعه‌طلبانه ۲۱۰
- ۴-۷-۶. مخالفت با روند صلح اعراب و رژیم صهیونیستی ۲۱۱

فصل پنجم:

- تأثیرات جهانی‌شدن بر روابط بین‌الملل و سیاست خارجی ۲۱۳
- ۵-۱. جهانی‌شدن، کشورهای در حال توسعه ۲۱۶
- ۵-۲. تنش‌زدایی در سیاست خارجی ۲۲۱
- ۵-۳. تأثیر جهانی‌شدن بر حاکمیت دولت‌ها ۲۲۴
- ۵-۴. حقوق بشر و رویکرد جمهوری اسلامی ایران ۲۲۷
- ۵-۵. پیامدهای حادثه‌ی ۱۱ سپتامبر ۲۳۰
- ۵-۵-۱. پیامدهای حادثه‌ی یازده سپتامبر در ساختار نظام بین‌الملل ۲۳۲
- ۵-۶. آیا جهانی‌شدن، چندجانبه‌شدن و منطقه‌گرایی است؟ ۲۳۴
- ۵-۷. جهانی‌شدن و دولت‌های کمینه (Minimal state) ۲۳۷
- ۵-۸. جهانی‌شدن و امنیت نظامی ۲۴۱
- ۵-۹. جهانی‌شدن و امنیت اقتصادی ۲۴۴
- ۵-۱۰. جهانی‌شدن و زبان اقتصادی سیاسی ۲۴۷
- ۵-۱۱. جهانی‌شدن و امنیت فرهنگی ۲۵۷
- ۵-۱۲. جهانی‌شدن و پیامدهای سیاسی-اقتصادی آن ۲۵۹
- ۵-۱۳. جهانی‌شدن و آینده‌ی تاریخ ۲۶۳
- ۵-۱۴. جهانی‌سازی و فقر جهانی ۲۷۶
- ۵-۱۵. جهانی‌سازی به‌جای جهانی‌شدن؛ تبلور اندیشه‌ی سیاسی امام خمینی (ره) ۲۸۳
- ۵-۱۶. جهانی‌شدن و منافع ملی ۲۹۶

۳۰۰		۵-۱۷. جهانی شدن و آینده‌ی جهان
۳۰۵		۵-۱۸. ابعاد جهانی شدن
۳۰۵		۵-۱۸-۱. جهانی شدن و تولید
۳۰۶		۵-۱۸-۲. جهانی شدن و حکومت
۳۰۷		۵-۱۸-۳. جهانی شدن و جامعه
۳۰۸		۵-۱۸-۴. جهانی شدن و دانش
۳۰۸		۵-۱۸-۴-۱. معرفت‌شناسی
۳۰۸		۵-۱۸-۴-۲. هستی‌شناسی
۳۰۸		۵-۱۸-۴-۳. روش‌شناسی
۳۰۹		۵-۱۸-۴-۴. زیبایی‌شناسی
۳۰۹		۵-۱۹. آینده‌ی جهان با جهانی شدن
۳۱۱		کتاب‌شناسی و منابع فارسی
۳۲۳		مقاله‌ها
۳۳۵		کتاب‌شناسی و منابع انگلیسی

تحول و حرکت از خصوصیات ذاتی سیاست می باشد. فهم تغییرات و منظم ساختن این نگرش، یکی از پایه های شکل دهنده ی دانش روابط بین الملل می باشد. در راستای درک صحیح تغییر و تحولات است که می توان سیاست خارجی را بهبود بخشید و منافع همه جانبه ی نظام و کشور را محقق ساخت. در مورد تداوم و یا تغییر در اهداف سیاست خارجی دو نظریه وجود دارد. گروهی از صاحب نظران بر تحول اهداف سیاست خارجی به واسطه ی دگرگونی های سیاسی - اجتماعی داخلی و خارجی اعتقاد دارند. اما برخی از اندیشمندان بر تداوم اهداف سیاست خارجی تأکید دارند. به نظر این گروه اهداف سیاست خارجی ساختاری بوده و از متغیرهایی چون فرهنگ، افکار و احساس مردم و ژئوپولیتیک یک کشور تأثیر می پذیرد ولی آنچه تحت تأثیر تغییرات و تحولات قرار می گیرد، روش اجرای سیاست خارجی است که این نیز از تحول در ساختار سیاسی داخلی و نظام بین المللی ناشی می شود. چنانچه در این پژوهش نیز اشاره می شود با فروپاشی

ساختار دو قطبی حاکم بر دنیا اکنون ساختار و نظام دیگری در حال شکل‌گیری است و نگاه‌های تازه‌ای در عرصه‌ی مطالعات بین‌المللی به وجود آمده است. جهانی‌شدن فرآیندی است چند بعدی و پدیده‌ای مطرح و مناقشه‌انگیز در بین اندیشمندان و دست‌اندرکاران روابط بین‌الملل می‌باشد، از هر زاویه و منظری که به این پدیده نگریسته شود، روند جهانی‌شدن و بحث‌های پیرامون آن نشانگر تغییر و تحول در نظام بین‌المللی است و در این تغییر و تحول جهانی کشورهای در حال توسعه چه بازیگر باشند یا تماشاگر، قطعاً تأثیر خواهند پذیرفت.

در مورد تعریف جهانی‌شدن و آثار آن بر زندگی و رفتار انسان‌ها هیچ‌گونه اتفاق نظری بین دانشمندان وجود ندارد، زیرا این پدیده به حد تکامل نهایی خود نرسیده و همچنان دستخوش تحول است و هر روزه و چند تازه‌ای از ابعاد گوناگون آن مشخص و نمایان می‌شود. برخی از دانشمندان سعی کرده‌اند جهانی‌شدن را به عنوان یک مفهوم سیاسی تعریف کنند، در حالی که دیگران به تبیین این مفهوم در چهارچوب تحولات اقتصادی، سیاسی و زیست محیطی پرداخته‌اند. برخی به آثار مثبت جهانی‌شدن پرداخته‌اند در حالی که دیگران به آثار نامطلوب آن بر درآمدها، زنان، تهی‌دستان و نابرابری‌های اجتماعی پرداخته‌اند. عده‌ای با تأکید بر تأثیر جهانی‌شدن بر «دولت-ملت»ها بر این باورند که دولت-ملت به عنوان واحدهای معنی‌دار برای مشارکت در اقتصاد جهانی بدون مرز کنونی مدت‌هاست که نقش خود را از دست داده‌اند.

پرسش بنیادین پژوهش حاضر به این شکل ساختار می‌یابد که فرآیند جهانی‌شدن چه تأثیری بر روابط بین‌الملل دارد؟ در این پژوهش جست‌وجوی آنست که جهانی‌شدن و ابعاد چندنواخت آن به گونه‌ای کلان‌نگر، دانش‌بنیاد و

پژوهش‌محور مورد کاوش و بازکاوش قرار گرفته و همچنان که ابعاد اقتصادی، سیاسی و فرهنگی جهانی‌شدن بیش از هر چه خوانش گردیده، سوی‌گیری خاصی بی‌جویی نشود. چرا که به دلیل ناشناخته بودن ابعاد و پیامدهای جهانی‌شدن اصولاً ابهامات زیادی در مورد آن وجود دارد. اینکه آیا جهانی‌شدن فرصت‌ها را به تهدید و یا تهدیدها را به فرصت تبدیل می‌کند؟ و با توجه به اهداف اصولی انقلاب اسلامی ایران، این روند چه تأثیری بر پیام معنوی انقلاب در خارج از کشور می‌گذارد؟ آیا این روند می‌تواند زمینه‌ساز نگرش و گسترش پیام انقلاب اسلامی ایران باشد؟ سؤالات دیگری که در این زمینه وجود دارد در رابطه با ماهیت جهانی‌شدن است. اینکه این پدیده مربوط به دوره‌های معاصر است یا در گذشته نیز جریان داشته و آیا صرفاً به عنوان یک هدف بوده است؟ برداشتی که از این هدف می‌شود و مبتنی بر همگرایی و یکسانی است، با این حال واگرایی و منطقه‌گرایی در بعضی از نقاط دنیا چگونه قابل توجیه است؟ و آیا جهانی‌شدن همان غربی‌شدن یا امریکایی‌شدن است؟ یا اینکه امریکا در این روند فقط یک بازیگر با امکانات بیشتر است و نقشی در ایجاد و جهت‌دهی به آن ندارد؟

جستار حاضر در راستای تعریف و تبیین مبانی و چندانچونی جهانی‌شدن ابتدا به بررسی و بازکاوت مباحث زیرساختی جهانی‌شدن با پژوهش در سرفصل‌هایی چون؛ جهانی‌شدن و نظریه‌ها، جهانی‌شدن در گذشته‌ها، دلایل جهانی‌شدن، اقتصاد جهانی، مدار جهانی‌شدن سیاست، فرهنگ و جهانی‌شدن آن، تفسیرهای جهانی‌شدن و نظریه‌ی نظام‌های جهانی پرداخته سپس با طرح پرسش آیا جهانی‌شدن، امریکایی‌شدن است؟ به تحلیل نظریه‌ی فوکویاما رسیده و آنگاه از مدخل بررسی نظریه‌ها و رویکردهای جهانی‌شدن به بررسی چستی روابط

بین‌الملل خواهد پرداخت. روش-رویکرد پژوهش حاضر توصیفی-تحلیلی و ابزار آن اسنادی-کتابخانه‌ای خواهد بود. واژگان کلیدی مورد کاوش در این جستار واژگانیست چون: جهانی‌شدن، روابط بین‌الملل، نظریه‌ی نظام‌های جهانی‌شدن، مدار جهانی‌شدن سیاست، فرهنگ و جهانی‌شدن.

حسین امیدوار میرعلیرضا دریابیگی

بهار ۱۳۹۰

www.ketab.ir